

จันทน์หว่อ

(จันทน์เล็ก)

● เวลาฮาเฮก็เสสรวล
ร้องเล่นเดินรำรำครวญไป
สนุกสุขสมอารมณ์หมาย
ตรุษฝรั่งเล่นฝรั่งประดิ่งประดา
มีเงินมีทองกองท่วมหัว
สารพัดซื้อหาบ้าของกิน
นั่งอยู่บนกำแพงแก๊งตีซิม
เงินทองมากมายไม่ต้องกลัว

คร่ำครวญเพลงสุราน้ำตาไหล
มีดคำรำไรไม่เลิกรา
หลับเป็นตายไม่นึกถึงวันหน้า
ตรุษจีนอนิจจาก็เล่นจีน
ยึดถอยยกตัวแต่ไร้ศีล
การพนันทั้งสิ้นจนหมดตัว
เจ็กยืมญี่ปุ่นเยาะหัวเราะยั่ว
เอาให้มันหมดตัวช่างหัวมัน

(จันทน์ใจ)

● หา-หนทางฉ้อราษฎร์และบังหลวง
หลักหนิงงานหนักหลักประกัน

ห่วงตัวเองแต่เก่งคอร์รัปชัน
เศรษฐกิจของมันจึงแห้งตาย

แต่งให้วงดนตรีไทย เจ้าพระยา
ทำนอง จันทน์เล็ก
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

กูเป็นนักหนังสือพิมพ์

● กูเป็นนักหนังสือพิมพ์
ทั่วไปใหญ่โตมโหฬาร

ปลื้มปริ่มปรีดีเปรมเกษมศานต์
ถือปากกากล้าหาญชาญชัย

● กูเป็นนักหนังสือพิมพ์
เพราะกระดาษหนังสือพิมพ์เมืองไทย

ที่มที่มลงกระดาษแล้วดีได้
ราคาแพงช่วยให้กูเขียนดี

● กูเป็นนักหนังสือพิมพ์
ใครๆจะกล้ามาราวี

ยามยิ้มก็ยิ้มด้วยศักดิ์ศรี
ศักดิ์ฐานันดรสี่จะโรมรัน

● กูเป็นนักหนังสือพิมพ์
เพราะแมลงวันไม่ตอมแมลงวัน

ถึงกูดูกูก็ตีไม่หวาดหวั่น
แล้วใครที่ไหนกันจะกล้าตอม

● กูโง้งเป็นนักหนังสือพิมพ์
ใครใครก็เอาใจลอมซอม

มีชื่อจิ้มลิ้มหวานหอม
ทะนุถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดู

● เฮ้ย-กูเป็นนักหนังสือพิมพ์
บ้านเมืองจะรุ่งเรืองเพราะมือกู

มาหากูให้กูตีมหน้อยอิหนู
เพราะฉะนั้นพันธุ้กูรุ่งเรืองเคย ๆ

[ประชาชนชาติ ราชสัปดาห์ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๖ (๕ มีนาคม ๒๕๑๗)]

ขอข่าวสาร

๑

● ใต้สะพาน
ขอยมาไว้
ใ้ว่าคักแล้วหนอ
ขอข่าวสักทีนาน

เจ้านายเคย
ขอข่าวสารสักทีนาน
ลูกรอกินข้าวที่บ้าน
คิมทั้งบ้านนะนายเคย

๒

● หิวข้าวแล้ว
แม่นี้รักหนักหนา
โปรดประทานข่าวสารให้
ขอหน่อยจะเป็นไร

หรือแก้วกลอยใจเคย (เออ เออ เอ้ย...)
ห่วงอาลัย
เถิดเจ้านายของข้อยเคย
นะเจ้านายของข้อยเคย

๓

● (หอมกลิ่นเกสร
หอมกลิ่นคล้าย
หอมกลิ่นมาไกล
(ได้แต่หอมนานนาน

เกสรดอกไม้
คล้ายข่าวสารเต็มทีนาน)
หอมในครวญพิศดาร
ก็ว้ายปราณเป็นศพเคย)

แต่งให้วงดนตรีไทย เจ้าพระยา
ทำนอง ถาวรวงเดือน
มีนาคม ๒๕๑๗

ขี้น้ำออกจากเมือง

● ถ้าคนเคยจะด่วนไปก่อนแล้ว
จะโรยร่างห่างสิ้นกลิ่นมาลี
● จะเวรร้างห่างเหินหา
รากไม้ต่างหมอนจะนอนชบ
ขุนแผนปลอบน้องอย่าร้องไห้
ไปเป็นเพื่อนเขาบ้างในกลางดง
ทั้งทิศเหนือทิศใต้จึงไปเกิด
เจ้าจะพบบรรดาประชากร
ร่างกายทรุดโทรมอมโรค
ตะวันแฉกแดดเบรียงต้องเลี้ยงควาย
เหมือนซากศพซ่อนซึ่งภูผา
เหมือนโครงกระดูกคั่นสิ้นทุกคน
ทำนาหาข้าวเลี้ยงประเทศ
รายได้ขายข้าวรวกกำไร
ปลูกข้าวแต่ชาวนาไม่มีข้าว
น้องเอ๋ยเจ้าจะต้องไปลองดู
ช่างเถิดอย่าห่วงพระนคร
ตลอดทั้งถิ่นทมจามจรี

ทั้งเกิดแก้วพิภุสยี่สุนลี
จำปีเคยก็ปีจะมาพบ
เดินทางกลางนาฝุ่นตลบ
สมทบชาวนาที่กลางดง
ไปเกิดไปดีผีไปส่ง
ไปชมพวงชมพูชมนาคอน
จะประเสริฐสมสิ่งสโมสร
เดือนร้อนสารพันอันตราย
รอโชคความซึ่งสูญหาย
ร่างกายผู้ร้อนร้อนรน
เหมือนเส้นฟางกลางนาซึ่งร่อน
อนิจจาประชาชนประเทศไทย
ข้าวก็ดีพิเศษสโต
แต่ตกเป็นของใครก็ไม่รู้
เจ็บปวดครวครวและหุดหู่
กินอยู่กับเขาให้จืด
และอย่าอาวรณ์จำปีลี
นนทรีเขาก็อยู่ของเขาไป

กุจะเป็นขบถ

อย่าคิดว่าสูงกว่ามนุษย์
ที่แล้วกลับมาเป็นอย่างไร
โน้นม้าลี้หมอกนอกถนน
เลาะลัดตัดตรงอริญา

อย่าสมมุติตัวเองว่ายิ่งใหญ่
จดจำเอาไว้เป็นมนตรา
เจ้าจงอดทนขึ้นขี่ม้า
สลัดคราบปริญญาเสียเถิดเฮย ฯ

แต่งให้วงดนตรีไทย เจ้าพระยา
ทำนอง แชกตพบุรี

[พระราชทาน รายนวศักราช ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓๔ (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗)]

● เมื่อพูดกันไม่ได้ก็ไม่พูด
จะได้รู้กันว่าประเทศไทย
ถ้าความจนถูกหาว่าขบถ
ก็พร้อมจะชบถรดน้ำมนต์
คนหยิ่งกูไม่มีเครื่องกำบังเคราะห์
มีเสื้อยันต์ลงเลขเสกประจำ
แ่นะเขี้ยวกูมีกุมารทอง
ผีพรายหลายร้อยคอยเครพ
กูไม่มีปืนเอ็มสิบหกหาญ
ระเบิดเปิดหนทางหวังชนะ
เขี้ยว-ไอ้เที่ยงมานี้ลูกอีเขี้ยว
ไปตามไอ้โชนโจรบางบาล
ไอ้คึกไอ้ซ้างอย่าห่างบ้าน
ไอ้จิวไอ้รุนไปรวมควน
ไอ้ป่องไอ้จืดไปไหนเหว
ให้ไปกราบสมภารสมุห์ไว

จะทำปากให้เป็นตุคตุคไม่ได้
เป็นของคนหัวโสดองสามคน
เพื่อให้ความรวยกตกกลางถนน
กราบพระออกปล้นความเป็นธรรม
มีขุนแผนมนต์สะเดาะกลอนตาอำ
ตะกรุดตะกั่วถูกประจำคอกยประคบ
แคล้วคล่องแจ่มจ้าให้คอกยหลบ
รับคำสั่งกูรบทุกระยะ
มีแต่คาบพระอาจารย์ตะลุยกะ
กูไม่มีแม่แต่พระพิศพาว
มึงด้วย-อีเหนียงกับไอ้หาญ
บอกว่ากูต้องการจะพบมัน
บอกได้บั้งตั้งร้านชเนาะชั้น
แต่งควายบางระจันเตรียมเอาไว้
ไปตามผู้ใหญ่เขยก้านไซ้
วันนี้เป็นไงก็เป็นกัน

ปลงศพเจ้าขุนทอง

ประเทศไทยที่กูรู้พอสังเขป
พวกเราชาวนาบ้ำสำคัญ
กำหนดกฎเกณฑ์เห็นอยู่
กตทบาลพวกเรานานตะไทไป
คำพูดของเราเหมือนคนบ้ำ
แต่เขารับคำเราทุกทุกที่
เหมือนข้าวชบชอรอน
ครั้นติดตามถามไถ่ไม่ฟังกัน
ไอ้พี่ไอน้องของกู
เหลือออกเหลือทนแล้วครั้งนี้
ถ้าความจนถูกหาว่าชบถ
กูก็พร้อมจะชบถร่น้ำมนต์

มีแค่กรุงเทพฯ ของพระนะทัน
ว่าบ้านเรานั้นก็เมืองไทย
แต่อำนาจสำหรับผู้ยิ่งใหญ่
เขารู้แต่เขาไม่โยตี
คะชา-เราพูดไม่เป็นนี่
ว่าอย่างนั้นอย่างนี้จะช่วยกัน
จนกระทั่งหมดปียังเป็นหมัน
โยนข้อหาชบถหันหันที่
อดสูและแสนจะบัดสี
มาเป็นผีกันดีกว่าอย่าเป็นคน
เพื่อให้ความรวยกตกลางถนน
กราบพระออกปล้นความเป็นธรรม ฯ

(ประชาชาติ รายวัน ๓ กันยายน ๒๕๑๗)

● วัดเขยวัดโบสถ์
เจ้าขุนทองคนดี
ข้าวสารตายหมด
เพราะพ่อกะแม่ไม่เว้นวาย

● ลูกเขยหนอลูกเขย
ทำงานตะวันแดง
ข้าวเหลือของอ่อนรวงเหี่ยว
นาที่หว่านข้าวเบา

● น้องเจ้ายังเล็กเล็ก
ไม่เว้นวายมันถวิล
เจ้านายจากจังหวัด
เขาบอกว่าคุณขุนทอง

● เขาบอกว่าเขาจะช่วย
ทุกซี่ยากลำบากลำบาก
ลูกเขยนี้ไม่ได้หวัง
เพราะคิดถึงวันนี้

● ตายแล้วหนอลูกเขย
แท้ที่จริงแล้วเสียชีวิต
นี่ลูกตายไปเป็นผี
ไม่เชื่อใครสักคน

ปลุกข้าวโพดสาตี
ครบปีแล้วที่เจ้าตาย
ส่วนข้าวโพดที่เสียหาย
คิดถึงลูกไม่มีแรง

เจ้าไม่เคยหน่ายแหนง
พ่อก็เบาแม่ก็เบา
ส่วนข้าวเหนียวก็อับเฉา
นกก็กินหนูก็กิน

ยังเป็นเด็กเล่นดิน
ถามหาเจ้าขุนทอง
เขาก็เคยมาเมี่ยงมอง
นั่นเป็นยอดควิรชน

ให้พ่อกะแม่ไม่ต้องทน
แต่ก็รอมาตั้งปี
บอกให้ลูกฟังไว้จงดี
แล้วใจไม่ตีเมื่อปีกลาย

พ่อกะแม่ไม่เคยตาย
เพราะว่าลูกทั้งคน
เขาบอกว่าเป็นควิรชน
แต่แม่เขาว่าเป็นความจริง

สิ่งวิธวาย

● เขาเถิดหนออุกเข็ย
ถ้าหากวิญญูณามีจริง
อย่าปล่อยให้ทรราช
เจ้าจงหลอกมันให้ตาย

ไม่ว่าลูกชายหรือลูกหญิง
เจ้าจงอย่านิ่งดูตาย
ยังคงอำนาจเป็นเชื้อสาย
ให้มันสิ้นแผ่นดินไทย

● ให้ลูกเป็นกุมารทอง
ที่เป็นชาวนาโน
ศัพเข็ยเจ้าขุนทอง
ขึ้นบนเมรุเป็นวิมาน

ช่วยปกป้องใครต่อใคร
ท่องนาทมมาน
จะเรื่องรองพิศดาร
ประคับไว้ด้วยไตรรงค์

● ขุนศรีจะถือฉัตร
โอ้พระคุณทั้งสององค์
นักเรียนนักศึกษา
โบมะขามจะหล่นรอง

ยกกระบี่ตรจะถือธง
ปลงศพเจ้าขุนทอง
พระราชราษฎรจะเนื่องนอง
รับน้ำตาสาธุชน

● เลียงคิ่นเจ้าพระยา
เลียงพัคของลมบน
ปีพาทย์ราดตะโพน
ว่าดอกเข็ยดอกขบา

เป็นเลียงสังข์สากล
จะเป็นเลียงขลุ่ยธรรมดา
เป็นเลียงตะโพนถึงชาวนา
ช่วยกันรับไว้กับกาย

● ดอกไม้สีขาว
จะหล่นโรยลงโปรยปราย
แม่จะนับกาลเวลา
แทนขุนทองของทุกคน

ที่พร้าวแพรวพริ้มพราย
รอบรอบเมรุวีรชน
พ่อจะเชิญประทุมชน
ถ้าใครทำลายลูกเขย ๆ

● จะรักกูไปทำไมอีจรั้ย
ตายโหงเสียดีกว่าถ้ารักมึง
มีอย่างที่ไหนอีใจยักษ์
ข่มเหงคะเนงรั้ยไม่นำพา
ไปบ่คคคโกงประชาชน
มึงยังเก่งกล้าหน้าไม่อาย
อย่างมากก็จริตมึงตีตื้น
นานที่ปีหนก็พนพิษ
เห็นญาติมิตรยากจนชั้นแค้น
เห็นคนจนที่สอเสียดเกลียดคนจน
อนิจจาอับอายหน้าด้าน
ที่มึงยัดมึงแตกแปลกแปลกไป
มึงนอนแตกดอกเบ็ยอยู่เรียราด
ที่เมืองไทยใหญ่โตอยู่ทุกวัน
อีชิบหายอีตายโหงอีลงแดง
กูรักมึงมากเท่าใดในชีวิต
ชาติหน้าถ้ามีอย่ามีมึง
สิ่งวิธวายชายนหน้าเกินสามัญ

จนวันตายกูก็ไม่มีใจถึง
ตายห่าเสี่ยให้ชิงถ้ามึงมา
โคตรเหงำมึงปะหนักโงงนักหนา
ข้าทาสอนิจจาเหมือนวัวควาย
เพื่อนบ้านหมองหม่นไปทั้งหลาย
ช่างโคตรมาขายไม่ยั้งคิด
ร้อยลีนกลาวนอกลีลชี
บ้ายลีชีวิตประชาชน
ก็ปราโมทย์โลดแล่นทุกแห่งหน
ขยะแขยงทุกชุมชนทุกครั้งไป
ข้าวปลาอาหารมาจากไหน
นั่นนะใครเป็นคนทำคนล้าคัญ
ใครเป็นทาสดอกเบ็ยจนเสี่ยขวัญ
ก็ใครกันเป็นคนพลีทั้งชีวิต
อย่ามาแกล้งให้กูเห็นเป็นผิดผิด
ก็เกลียดมึงเสี่ยสนิทไปเท่านั้น
ถึงรักกูก็เกลียดไม่แปรผัน
เด็ยวูฟืนเสี่ยให้ตาย อีนายทูน

(ประชาชาติ ราชวัน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๗)

[อักษรศาสตร์พิจารณา ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน ๒๕๑๗)]

น้กหนังสือพิมพ์

- เพียงตระหวัดปลายปากกาที่สามารถ หมายถึงคนช่่นฆ่าให้อาสูญ คนดีที่มีธรรมเป็นสำคัญ วายชีวันเสียชีวิตด้วยหมึกที่คึกคะนอง
- คนเฉยเฉยเงยเงยที่เรียบร้อย ก็ต้องพลอยอับเฉาแล้วเศร้าหมอง เพียงปากกาพาไปไมไ่ใคร่ครอง เขียนคลองคลองแต่มีผลให้คนตาย
- คนทำงานหาญกล้ารักษาชาติ เถอะ-ก็อาจล้มผางอย่างง่ำยง่ำย เพราะหมึกที่สามารถสาดกระจาย แล้วกลับกลายเป็นน้ำกรตทุกหยดไป
- ประชาชนคนธรรมดาไต่ อาจติดคูกหัวโตอย่าสงสัย เพราะหมึกจากปากกาสาแแก่ใจ ของคนใช้ป้ายสีประชาชน
- บ้างก็อ้างบ้างก็อิงสิ่งสูงสุด ที่ประตุจสูงแ่งทุกแห่งหน แท้ก็อ้างเพื่อจะสร้างประโยชน์ตน เพื่อให้คนอื่นตายไปทั้งเป็น
- อนิจจา-หนอนกหนังสือพิมพ์ พวกที่ทีมปากกาเป็นว่าเล่น ไม่มีกฎหมตกติกาเกณฑ์ ตั้งศาลเตี้ยเพื่อเช่นเพื่อฆ่าคน
- หากตัวเองโดนบ้างจะอย่างไร หรือญาติโยมถูกใส่ไคล้ให้สับสน กราบเถิดนะเจ้าข้าอย่าสัปคน อย่าขับไล่ผู้คนเข้าป่าเอย ๆ

(ประชาชนติ รายวัน ๕ มีนาคม ๒๕๑๙)

วัวควายที่ไม่ไ้ไถนา

- จะกล่าวถึงชาวบ้านทุกย่านยาก อดอยากบากหน้ามาเมืองหลวง รับจ้างทำงานท่านทั้งปวง ตามดวงตามกรรมธรรมคา
- หาเข้ากินค่าจำทนเอา บ้างหาค่ากินเข้าก็ไม่ว่า พอได้เป็นเสบียงเลี้ยงกายา มีชีวิตชีวาไปวันวัน
- ครั้นข้าวของขึ้นราคาทุกหนแห่ง จะขอขึ้นค่าแรงก็ถือลั่น ถูกตำว่าร้ายสารพัน ะไรกันจะต้องขึ้นค่าแรงควาย
- ไถไรไถนาหนักกว่านี้ อยู่กรุงเทพฯ ธานีสบายหลาย ไม่ควรเรียกร้องเล่นเป็นวัวควาย เดี่ยวเถอะหวายจะลงหลังจงฟังไว้
- เอะหนอ อดเรา เป็นชาวบ้าน อาหารไม่ควรคิดกินเบ็ดไก่อ ควรกินหญ้ากินน้ำตามเรื่องไป อย่าคิดให้หนักหัว เพราะเป็นวัวเป็นควาย ๆ

แต่งให้วงดนตรีไทย การะเกด
ทำนอง เขมรไ้ควาย
๒๕๒๒

ข้าวยากหมากแพง

แม่

(สร้อย)

กินข้าวเคย กินข้าวกับน้ำปลา
ผักบุ้งปลาร้า (ข้าว) ก็ยังดี

- ข้าวเปลือกขาวนาราคาถูก แต่ข้าวสารแพงยับยิบซีวี
- มองหมูเห็นหมูเนื้อแดงแดง มองเนื้อเห็นเนื้อได้แค่มอง
- มองปลาเห็นปลาแล้วอ้าปากถามราคา ก็หันหน้ามองคูติน
- มองผักเห็นผักก็อยากเคี้ยว หันกลับเดินลัดตัดคันนา
- เห็นเบ็ดเห็นไก่ไม่ยอมมอง ลูกเอ๋ยเกลือมีงาดีใจ

ขาวนาเหลือกระดูกเป็นซากผี
กินข้าวแต่ละที่น้ำตาปรอย
มองแล้วก็ยิ้มแห้งอย่างเหงาหงอย
เมื่อไรหนอดัวช้อยจักได้กิน
น้ำลายหกตกยากไปทั้งสิ้น
วาสนาได้กินแต่น้ำปลา
สุคจะเสียวฟันไซริให้สิ้นท่า
เด็ดผักบุ้งยอดหญ้ากลับบ้านไป
หม่นหมองหมดสิทธิ์จะซื้อได้
กินไก่ไม่ได้ก็กินเกลือ ฯ

แต่งให้วงดนตรีไทย การะเกด
ทำนอง ลาวเฉียง
๒๕๒๒

- ด้วยรักลูกผูกพันเป็นมันหมาย แต่พลังความรักไม่โรยรา
จึงบอกว่าถ้าเจ้าทั้งหลาย
แม้ต่างชาติต่างศาสนาพุทธ
ต่างมีพ่อแม่ที่แก่เฒ่า
อดออมถนอมลูกทุกคืนวัน
ตั้งแต่ตื่นเจ้าเท่าฝ่าหอย
นมนั่นคือเลือดเนื้อเนื้อแผ้วมา
เพื่อลูกทุกคนอยู่บนโลก
หากรู้ลูกอดออมถึงผอมโซ
ตั้งแต่เกิดถึงตายวายชีวิต
ขอให้ลูกทั้งหลายไตร่ตรองดู
รักของแม่กว้างกว่ามหาสมุทร
ความคิดถึงซึ่งลูกทุกทุกราย
คนดีมีอยู่ทุกหมู่เหล่า
แต่คนที่รักลูกทุกครั้งคือ
เขาน้ำซุ่นในคลองรองให้แม่
แม่เป็นสุขยิ่งกว่าได้วาที
แม่เขาน้ำซุ่นผ้าใส่กาดัม
ดีกว่าตอนแม่ตายแล้วได้รัก
- ด้วยรักลูกทุกคนบนแหล่งโลก
วันพรุ่งนี้ก็จะสลายไปอีกครา

ถึงวางวายไว้ชีวิตวาสนา
ยังมีอนุภาพแผ่แต่มนุชย์
ทั้งหญิงชายชาติตรีวิสุทธิ
ต่างเป็นบุตรธิดาเป็นสามี
ซึ่งเฝ้าคุ้มท้องพิถีพิถัน
กระทั่งคลอดจากครรภ์ของมารดา
แม่คอยให้นมเส่นหา
เลี้ยงชีวาลูกให้เติบโต
พ่อแม่จะเศร้าโศกไม่สุขโซ
ต่างวิตกกังวลใจเข้าอุ้มชู
รักลูกโดยสุจริตยอมรู้อยู่
ยึดมั่นกตัญญูอย่าเสื่อมคลาย
เกินสมมุติบรรดามาตรวัดทั้งหลาย
มีต่อแม่สักเท่าพายุของฝ่ามือ
แม่นูกเข้าคั่นได้หลายร้อยชื่อ
คนที่ชื่อพ่อแม่มีแค่นี้
ได้ดื่มแก้วนกกายคลายรังสี
ของลูกที่หยาบหยามในความรัก
แม่จะก้มหน้ากินไม่ผินผลัก
มาเช่นวักด้วยอาหารพร้อมหวานคาว
จึงได้ร้ายโศกมาบอกข่าว
รีบก้าวกลับไปดูแลพ่อแม่เอ๋ย ฯ

(เขียนให้อ่านในงานศพแม่ของใครจำไม่ได้)

โปสเตอร์การเมือง ผลงานของแนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทย,
ศิลปิน : ไม่ทราบชื่อ

นิราศ ๑๒ เดือน
ฉบับไฟร์
ของ
สุจิตต์ วงษ์เทศ
๒๕๒๔

โปสเตอร์การเมือง ผลงานของแนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทย,
ศิลปิน : ตระกูล พีรพันธ์

นิราศ ๑๒ เดือน

โปสเตอร์การเมือง ผลงานของแนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทย,
ศิลปิน : ตระกูล พิรพันธ์

๑๒. เจ้าบุญปลุกลูกรักของพ่อเอ๋ย

เกิดมาแล้วแก้วตาอย่าละเลย
ขุนนางไพร่นายป่าวควรเข้าใจ
กรรมกรจับกังกุลีคน
รวมนายทุนขุนศึกพิลึกกลั่น
ต่างซัดคีมี่จนอนธกาล
จงบริสุทธิย์ยุติธรรมประจำตัว
ทั้งนอกเมืองในเมืองรุ่งเรืองครัน
ทุกฤดูเดือนปีมีเหตุผล
รักมนุษย์สุดดีสุดหัวใจ
พึงเถิดหนอพ่อจะกล่อมให้เจ้านอน
ร้อยทำนองสองไม้ไผ่ขับคำ
พึงเพลงขับหลับแล้วตื่นให้ชื่นจิต
ผิดเป็นผิดถูกเป็นถูกถูกลอยารอ

จงคืนเคยกับมนุษย์ปลุกชน
ทั้งชาวไร่ชาวนาทุกแห่งหน
ทั้งคอกเตอรต์ตลอดจนศาสตราจารย์
แสนล้ำค่าผู้มีบุญสุนทหา
มีสันดานรากเหง้าเท่าเท่ากัน
รู้ตำรวจตรวจให้ทั่วทุกเขตชั้นที่
ทั้งในป่าพนาวันทั้งกรุงไกร
ย่อมคิดค้นเสาะหาสาเหตุได้
แล้วเกิดสังคมไทให้เป็นธรรม
เป็นบทกลอนกานท์กวีมีสูงต่ำ
ขอผู้ทำเป็นทำนองคอยคล้อยคลอ
กล้าเผชิญชีวิตยิ่งกว่าพ่อ
รับใช้ต่อสังคมจงสมบูรณ์

มกราคม :

ชมซานส่งความสุข

๑. เถลิงศกมกราคมมาถึง
ทรัพย์สินที่สะสมไว้ได้มากมาย

เป็นเดือนซึ่งสร้างรสนิยมสูง
เอามาทุนทั้งข้างอย่างมากมาย

ทั้งที่จวนชั้นแค่นถึงแสนเชื่อง
ต่างซื่อหาสารพันอันตราย
แย่งกันส่ง ส.ค.ส. ขอความสุข
ครั้งไม่ส่งก็ไม่ได้เหมือนไม้ดี
ถ้ามีงมีศรีสุขไม่ทุกซักร้อน
เป็นนายทุนเจ้าสัวกลัวอะไร
แต่บรรดาบ่าวไพร่ใช้ชีชีช้า
ธรรมเนียมสอนสั่งสมมานมนาน
เอาฝรั่งเข้ามาเน้นกันเป็นฝรั่ง
ยิ่งบรรดาข้าราชการบานบรม
เอาเงินทองของดีที่มีอยู่
เป็นชนบหมอบเฝ้าเข้ามอบกาย
ข้างเจ้านายก็อุตสาห์ทำหน้าที่ด้าน
ใครล้มหลวงงวงววยชวยทั้งปี
บ้างโบายบินกินกันเกลี้ยงเกลี้ยงฉลอง
ทั้งไพร่นายไปจัดภักตศาการ
บ้างมีเรื่องเคืองขุนที่รุนแรง
ที่ยากจวนชั้นแค่นยิ่งแสนเพียบ
บ้างประชดชีวิตที่บิดผัน
ก็ลงโทษเทวดาโทษฟ้าดิน
ขึ้นปีใหม่ทั้งที่ซอมีสุข
ถึงจะตายไม่เสียดายซึ่งชีวา
ไอ้อนาถวาสนาเสียนี่หนอ
แล้วขาดแม่แพแตกแหกเหลลนนัก
คนละทิศคนละทางกลางสมุทร
เกิดช่องว่างห่างกันอยู่ยืนเต
ขึ้นปีใหม่ให้ตีควรมีจิต
สังคมไทยไพร่กว้างกลางอารัญ

ก็มาเน้นกันบีปนจนเสียดาย
เศรษฐกิจจรอบตายกันเดือนนี้
แต่คนส่งแสนจะทุกข์เพราะเป็นหนี้
ธรรมเนียมสร้างมาอย่างนี้จึงทำไป
จะอวยพรกันให้ฟังก็ยังไม่
เงินล้านกองอยู่ในธนาคาร
เป็นคนตำธรรมดาชาตชาวบ้าน
ต้องชมซานเสริมทำตามสังคม
ไม่ยับยั้งสืบเสาะความเหมาะสม
ยิ่งนิยมสอพลอต่อเจ้านาย
ไปคุคุคู้้นอบน้อมยอมถวายเป็น
หวังว่าภายหลังหน้าแข่งตำแหน่งดี
รับประทานของขวัญชมนมมี
อยู่กับที่ไม่ก้าวหน้าในราชการ
ควักเงินทองซื้อหาภักษาหาร
ล้วนเบิกบานมีนเมาทั้งเหล่าเยียร
ทั้งศิรินพันแทงกันตายเสีย
ฉลองแล้วลูกเมียไม่มีกิน
เกิดเป็นคนเหมือนกันไปทั้งสิ้น
เพราะตนต่ำตืดดินเป็นชาวนา
นั่งไม่ลุกกินเหล่าเมาเหมือนหมา
เพราะชาตินี้เกิดมาลำบากนัก
เหมือนครอบครัวชาวตพอจึงถ่อหัก
ไม่มีหลักถอยคว้างกลางทะเล
ไม่สิ้นสุดสติจจรอยู่ร้อนเร
ไม่ยอมเห็นหน้าเข้าหากัน
สร้างนิमितเพื่อประเทศร่วมเขตชัณฑ์
ยังหนาวสันร้อนผากยังยากจน

ยังต้องการความสุขทุกทุกปี
ถ้าต่างคนต่างมีชีวิตตน

ยิ่งทุกวันยิ่งตีมีกุศล
ก็ต่างคนแข่งขันแย่งกันตาย

กุมภาพันธ์ : เน้นฝรั่งและจีน

● ครั้นกุมภาพันธ์มายิ่งสาหัส
เดือนก่อนส่งของขวัญกันดาลาย
เป็นธรรมเนียมเดิมของฉลองรส
เรียก วันแห่งความรัก หักความซัง
ช่อกุหลาบสีแดงตั้งแสน
แทนความรักเส่นหาความอาลัย
เสียดายที่มีรักอย่างฝรั่ง
ผลทางค่านจิตใจจะไม่งาม
ไม่คิดค่านแต่ไม่รับสนับสนุน
เหมือนผักชีโรยหน้าพาให้ทำ
แสนเสียดายดอกบัวในทั่วทุ่ง
แทนกระพุ่มมีอมนวันทนา
ไอ้บัวหลวงร่วงโรยโดยความหลง
อติชชี่ครอบมนุษย์พุทธาราม
เพ็ญพระจันทร์อันสว่างวันมาฆะ
เลื่อมทั้งศีลสิ้นทั้งธรรมไม่ดำรง
ผู้มีศีลจึงต้องเสียซึ่งอำนาจ
คุณธรรมถูกถล่มให้ตรมตรอม
คนที่โง่งมากเท่าไรยิ่งได้ยศ
คนชื่อตรงลงนรกหมกโลกันต์
รักเป็นไทได้รับลูกปืนกราด
วาเลนไทน์-ได้ตีมีเล่ห์กล

ให้ชั่งชั่งไปทั้งหมดจนตดหาย
เดือนนี้ต้องทูนทูลรายกันอีกครั้ง
เทิดแบบบงทงตามตามฝรั่ง
สมมุติตั้งว่าเป็น วาเลนไทน์
ยกให้เป็นสัญลักษณ์อันสไต
ของทุกวัยทุกเพศทุกเขตคาม
ไม่ปลูกฝังให้เป็นเหล่าชาวสยาม
อาจได้ความเป็นทาสวัฒนธรรม
แม้อบอุ่นแต่ไม่ปลื้มไม่เต็มคำ
ไปตามเวรตามกรรมธรรมศา
ความหมายมุ่งพุทธทาสพระศาสนา
ปรีชาญาเพื่อมนุษย์ให้หลุดคาม
ผู้มีศีลถูกส่งเข้าพงหนาม
ความรักตามตาคตจึงฉลอง
ก็ถูกละเลยเหลือแต่รูปสงฆ์
ความรักคงมีแต่เปลือกมาแปลกลอม
ผู้เป็นปราชญ์ตกต่ำซ้ำฝ่ายผอม
พากันน้อมนอบหาเหล่าอาธรรม
คนยิ่งคดียิ่งได้รับการรับขวัญ
คนยิ่งจนยิ่งกตมันให้ยากจน
รักเป็นทาสได้เหรียญตรามาฉ้อฉล
วันมาฆะ-จึงถูกปล้นไปจากใจ

เน้นฝรั่งแล้วก็หลุมมาตุษจีน
สังคมเมืองมีคนจีนทุกถิ่นไป
สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง
เป็นพ่อค้าไม่ดีในชีวิตคน
นี่เป็นผลพวงฝักจากอดีต
ของพระคลังเท่านั้นในธานี
เพราะฉะนั้นปัจจุบันจึงเป็นผล
ตลอดร้านรวงงามตามมรรคา
ข้างคนไทก็ได้เล่นเป็นลูกจ้าง
ถ้ายากไร้ความรู้บริหารการ
ครั้นตรุษจีนคนจีนเขาไหว้เจ้า
บ้างสามวันเจ็ดวันเป็นชั้นตอน
เห็นคนจีนกินเห็ดกินเป็ดไก่
ฉลองตรุษจีนด้วยช่วยคึกคัก
ไม่ครองตัวครองตนจึงหม่นหมอง
ไม่ยับยั้งซึ่งจิตคิดป่ายป็น
เมื่อฐานต้อยควรถนอมด้วยออมทรัพย์
เห็นข้างซี้ซี้ตามข้างข้างกรรมเวร
ไม่เห็นด้วยที่จะหาความต่ำเจ๊ก
ควรสำรวจตรวจสอบอย่างซื่อตรง
อย่าท้อแท้แพ้ตัวหม่อมคหัง
หรือรอทานหวานมาช่วยด้วยเศษเงิน
เอาตัวอย่างคนจีนกินข้าวต้ม
ด้วยขยันขันแข็งทุ่มแรงกาย
อยู่อย่างไทอยู่ได้สมัยก่อน
สมัยนี้ที่สืบล้านคลานกันมา
ถ้าถูกแรงงานการต่อสู้
ถ้ายังรักสนุกสนานสำราญใจ

ต่างตัดคืนสิ้นมือเพื่อถือไห้ว
ยิ่งสังคมทุนใหม่ยิ่งเห็นชัด
คนไทถูกกล่อมเกลี้ยงเป็นสมบัติ
เป็นบ่าวไพร่ได้สังกัดนั่นจึงดี
เพราะกฎก็ดการค้าเป็นหน้าที่
ห้ามไพร่ฟ้าประชาชีทำการค้า
โรงงานทุกแห่งหนที่ใหญ่กล้า
คนจีนมาเป็นเจ้าของครอบครองงาน
ต้องแรมร้างพลัดพรากจากถิ่นฐาน
ย่อมชมชานตราคร่ำเป็นกรรมกร
ไม่ทำงานกินเหล้าเที่ยวพักผ่อน
กรรมกรลูกจ้างไทจึงได้พัก
ไม่เจียมตัวเจียมใจไม่ตระหนก
บ้างก็หนักไปเสียจริงยิ่งกว่าจีน
เฉลิมฉลองไม่ฉลาดด้วยชาติคิด
เขย่งตีนปลัดคกหกคะเมน
อย่าพึ่งจับจ่ายมากจะยากเชื่อง
สังคมย่อมโอบเอื้อไม่มันคง
เพราะเขารวยด้วยเลขขอเนกประสงค์
เลขก็ตืดก็จึงให้จำเวร
แล้วทอดทิ้งรอราจรเห็น
โดยไม่เดินก้าวขาอย่างทำทนาย
แล้วตุตคตหัวไซโป้รออยู่หลาย
ค่อนบั้นปลายก็สำเร็จดังเจตนา
ประชากรกระจัดย่อยน้อยนัยนักหนา
หากเฉื่อยชางคตักวันถึงบรรลัย
ก็จึ่งรู้เอาไว้ด้วยช่วยไม่ได้
สังคมไทย่อมล้ำหลังอาจฟังลง

มีนาคม :

เข้าหน้าร้อน

● มาถึงเดือนมีนาคมลมเริ่มร้อน
ป่าคอนกรีตกินต้นไม้ล้มตายลง
ตะวันแดงเดือดกระทบพบคอนกรีต
เหล่ารถยนต์พ่นควันกันฮึดฮัด
ทั้งทั้งเป็นเมืองร้อนนอนอบอ้าว
โฉนดตัดต้นไม้ในนคร
แม้กระทั่งต้นมะขามสนามหลวง
ที่เคยเห็นเป็นร่วมรื่นรมย์ดี
หากไม่เป็นเขตคามสนามหลวง
ต้นมะขามคงถูกฆ่าชีวิต
เมื่อก่อนนี้มีต้นไม้มากมายนัก
ช่วยกันตัดต้นไม้จนวายปราณ
ด้วยอำนาจวาสนาสหรัฐ
ทั้งนี้เพื่อพระคุณพ่อวอชิงตัน
แต่ถนนทั่วไปสายอื่นอื่น
จะโทษใครก็ไม่ได้ให้ลำเค็ญ
เมื่อหน้าร้อนเคยได้อาศัยร่ม
ว่างว่างเดินทอดน่องได้ร้องเพลง
เมื่อหน้าฝนหลบฝนพอนหลบ
บ้างชูคอออกขอขอพอบประทัง
ครั้นบัดนี้ชีวิตมีพิษร้าย
สักเมื่อไรจึงจะได้ดามาลย์
แม้กระทั่งสวนลุมพินีกว้าง
แล้วมนุษย์ที่สมบัติมันชัดเคือง
คงต้องเข้าโรงหนั่งนั่งร้านเหล่า
ช่วยไม่ได้เพราะไม่มีที่จะไป

โดยเฉพาะพระนครยิ่งร้อนส่ง
กลายเป็นคองปูนซีเมนต์เป็นป่าช้า
ยิ่งเพิ่มขีดความร้อนให้ค่อนชัด
ยิ่งฮึดฮัดดูความเพิ่มความร้อน
มิได้เป็นเมืองหนาวเนินสิงขร
เที่ยวลัดรอนพฤษภาในธานี
ก็ปล่อยให้โรยร่วงสิ้นราศี
ทุกวันนี้เหมือนจะตายไม่หายใจ
อันแห่นหวงทุกยุคทุกสมัย
เพื่อเอาไปทำเขียงกันเกลี้ยงลาน
แต่ราชการหาญนักหักประหาร
เว้นสถานทูตต่ออเมริกัน
ต้นไม้ไม่ถูกตัดเป็นของขวัญ
วิฤตถนนั้นจึงร่วมเย็น
มันขมขื่นยากแค้นยิ่งแสนเชื่อง
ก็เห็นเห็นอยู่ว่าไทรร้ายกันเอง
ครั้นตกเย็นเย็นลมลงนอนเชลง
คูกรั้นเคจร่วมไม้ทอดไปบัง
ที่คาบบังฝนไม่หล่นหลัง
ความบ้าคลั่งในหัวอกที่คดงาน
แสนเสียดายพฤษยามหาคาศ
ที่หอมหวานกลิ่นตรลบมาอบเมือง
ยังปล่อยให้ละระวางไม่เอาเรื่อง
จะผ่อนกายหายเหืองกันอย่างไร
หรือตรงเข้าโรงแรมมานรุทใหญ่
จนก็จนแต่ว่าใจไม่ยอมจน

พูดถึงคนจนจนแล้วชนลูก
เห็นแล้วเกิดอาการร่ำนทูน
หมายพิฆาตเช่นฆ่าให้อาสูญ
ยิ่งสองแถวรถเมล์เกเรพยศ
พวกรถแก๊งแก๊งกล้าอภิสัทธิตี
ครอบครวัไคไม่มีรหมดความดี
เมื่อยามจนคนมันก็คูหมิน
ใครเดินคลโหนรถเมล์เวทนา
ไอ้เดือนมีนาคมลมเริ่มร้อน
เริ่มงานวัดว่าประจำทุกตำบล
ร่วมใบบุญหนุนอำนาจพระศาสนา
เพราะชาตินี้ยากจนถูกคนพาล
เมื่อไม่มีที่พึ่งพระคุณได้
เป็นสื่อส่งสารศรีฤดีแด
ด้วยเหตุข้างชนกันอยู่วันไหว
ชนกับข้างสังคมนิยมตง
ไม่รู้ซำยแล้วก็ไม่รู้จักขวา
คนจนจนยากไร้ในดงตาล

เมษายน :

สงกรานต์สาคโคลน

● ถึงเดือนเมษายนคนทั้งหลาย
ทุกเส้นโลมาดกที่รกดดา
เหล่าผู้คิมี่แอร์คอนดิชั่น
ตอนเกิดมาวาสนาของเขาดี
แต่ถ้าหากเกิดปมสังกรรมร้อน
พลเมื่อไรน้ำชีวาวาย

เพราะรถแก๊งมันบ้าบุกอยู่กลางถนน
อยากเป็นคนบ้าบ้าคอยฆ่ารถ
เพราะน้ำมันน้ำไร่หายไปหมด
ประชาชนต่างทนอดรถเหล่านี้
มันมีฤทธิ์เหยียดคนจนเสียป่นปี้
พวกที่มีมันก็หมิ่นมองนิหน้า
ไอ้สันตมันก็ตามหยามน้ำหน้า
ไอ้ชาติหมามันโยไฟไม่ใช่คน
ที่ทุ่งนาป่าคอนทุกแห่งหน
ประชุมชนให้ส่นกสุขสำราญ
หมายชาติหน้ามีศักดิ์อิครฐาน
ที่รำวยรังควานคอยรังแก
ก็อาศัยรูปเทียนเวียนกระแสด
ว่าคนยากย่ำแย่ให้ทราบทรง
ข้างประชาธิปไตยตะลึงหลง
บรรดาพงหญ้าแพรกก็แหลกถาญ
แต่คชามาเหยียบทุกหย่อมย่าน
ก็ชวยไปววยปราณประจำกรรม

ร้อนซิบหายเหงื่อซกไหลตกทำ
ก็เปียกน้ำเหงื่อสิ้นทั้งอินทรี
ทั้งคืนวันอยู่เย็นเป็นสุขศรี
แม้โลกนี้จะเร้าร้อนก็อนสบาย
ประชากรแค้นคับชยับชยาย
ความโหดร้ายระดมทุกซ้เข้าคุกคาม

บังเกิดความยากจนในชนบท
เศรษฐกิจทุกกอบกำดกตำทราวม
คนจะทนอยู่ใต้โดนหนอ
ยอมวิตกกอกใจทุกไพรพน
แล้วผู้คิมี่ทรัพย์นับไม่ไหว
หากชนบททั้งหลายต้องววยปราณ
ถ้ากรุงเทพฯ ช่องเสฟสโมสร
รวบรวมรายได้ไร่นามารวมรัน
กรุงเทพฯ คิมี่สุขสนุกสนาน
ความจำเจริญจัญไรไม่กระจาย
ใครจะอยากอยู่ป่าพนาเวศ
ความเป็นธรรมทั้งหลายไม่ได้เจอ
จึงเข้ากรุงมุ่งมาอยู่อาศัย
แย่งกันกินแย่งกันซี้แย่งที่พัก
จึงเช่นฆ่าสาหัสตัดชีวิต
ต้องตัดสินปัญหาด้วยอาวุธ
ไอ้ว่าตรุษสงกรานต์ก็กร้านกร้าว
จึงริเล่นเย็นกายใช้ธารา
น้ำอบปรุงฟุ้งหอมถนอมเล่น
ร้องระบ่ำรำฟ้อนอ่อนละไม
แต่สงกรานต์วันนี้ไม่มีน้ำ
เป็นสงกรานต์สาคโคลนตะโกนขัด
คนคิติมี่กรรมประจำจิต
คนรักชาติรักประเทศมีเหตุโดน
พระคิติมี่ครุฑาปสาทะ
แสนอนาถศาสนาหมาหมองมัว

โศกสยดสยของยุ่งทั้งกรุงสยาม
ไม่มีความสุขใส่ให้กับคน
คงต้องต่อสู้กับความสับสน
เพื่อให้พ้นบาปเคราะห์ที่เราระราน
ถ้าจะมีชีพใสเกษมศานต์
เศรษฐีท่านจะอยู่ใต้อย่างไรกัน
วิภาชีอากรทุกเขตชั้นช้น
สร้างกรุงเทพฯ เมืองสวรรค์อันตราย
แต่ชาวบ้านทั่วไปจิตใจหาย
ชยับชยายแคในกรุงบ่ารุงบ่าเรอ
แรมทุเรศลึกล้ำสมาเสมอ
ครันเปลอเปลออาจจะตายใต้ง่ายนัค
หวังจะได้มั่งมีมากศรีศักดิ์
ก็แห้งแล้งความรักในมนุษย์
สุขภาพจิตถ้อยทมิฬไม่สิ้นสุด
กรุงประคุมมีคมนสนธยา
ปีใหม่ชาวไทยแต่ก่อนร้อนนัคนหนา
ใส่ขันมาราดน้ำจำเจริญใจ
หนุ่มตระเวนเกี่ยวสาวตาวาวใส
รวมน้ำใจชนทรายไปให้วัด
มีแต่ถ้อยถ้อยคำถ้อยสမ်ผัส
โคลนสีแดงแจ้จัดไว้สาคโคลน
ก็ถูกสาคโคลนตีดจนหัวโกรัน
ถูกสาคโคลนแดงครั่งไปทั้งตัว
ก็สาคโคลนใส่พระไค้คนชั่ว
สงกรานต์ทั่วไปมีโคลนสีแดง

พฤษภาคม :

วิสาขะอนิจจาวิสาขะ

● ครั้นเข้าพฤษภาคมลมยังร้อน
ไม่มีน้ำในนามาพลิกพลอง
ถ้าชาคน้ำนี้ที่อาจชาคชิวิต
ถ้าเสรีศรีสิทธิถูกบิคเขื่อน
ไอ้ออกเหยยคนไทหัวใจหิน
นัยว่าชื่อโง่บ้าตาชาตแคว
ต้องถูกปกถูกครองถูกจของจำ
เป็นเพียงคนครึ่งตัวครึ่งหัวใจ
ถูกเขาหลอกให้หลงตกลงหลุม
ตกอบายไฟร้ฟ้าทุกอาการ
สำนักผีชิตันปล้นพระพุทธร
เคียรฉานวิชาสารพัน
หลอกทรงเจ้าเข้าผีว่ามีฤทธิ์
อาบน้ำมนต์ทาน้ำมันฉกรรจ์ไกร
ที่ลุ่มหลงโซคกลางสร้างควมหลง
ข้างดวงดาวพราวฟ้ามาตาลด
ไม่ทำงานการจริงทุกสิ่งสรรพ
ภิกษุไล่นเล่นเลขเสกเรื่องราว
ไม่สมควรส่วนพระสงฆ์ผู้ทรงศีล
เมื่อพระธรรมคำสอนพรพระพุทธร
สร้างแต่วัดให้เป็นวังสังฆาวาส
โลกสมบัติวัดตฤยุประเคน
บ้านที่ชิตวัดก็ชิตพูดไม่ออก
ข้าวจะกรอกหม้อบ้างยังไม่มี
คำโบราณชานว่า *พระกินผี*
ทั้งพระทั้งสังฆการีย่อมชิตชิต

บ้างทอดดอนหัวใจนี้กหน้ายแห่ง
โลกจะแล้งไปอย่างนี้อีกก็เดือน
ย่อมชาตหายโหดไม่ซบเคลื่อน
มันก็เหมือนคนไทตายไปแล้ว
ถูกเขาหมิ่นหยามเล่นเป็นแฉวงแฉวง
ไม่มีแนวทางประชาธิปไตย
จะเลือกหนทางธรรมย่อมไม่ได้
ไม่มีบุญเต็มใบให้เบิกบาน
ให้ชุตคัมเกล้าหลงในสงสาร
รอสวรรค์บันดาลทุกวารวัน
หลอกมนุษย์มานบพบสวรรค์
ร้อยสำนักแน่นอนันต์ในเมืองไท
สามารถต่อชิตมมนุษย์ได้
บ้างก็ให้เสกเสน่ห์ใส่ไล่เหล่ากต
วัดดุมงคดคลังคลังเข้มขัน
นั่งรอผลรอพวงรอดวงดาว
รอสวรรค์ผูกดวงบนห้วงหา
เพื่อโน้มน้ำความนัยให้มนุษย์
มาลืมนั้นกุศลกรรมพระธรรมบุตร
เก็บใส่กุฎีไม่ประกาศให้ชัดเจน
แปลกประหลาดประพุดิเล่นเป็นเหล่าเถร
ทั้งพระเณรเห็นชัดชัดชิต
ราษฎรอนอกลอกหน้าออกดี
แต่รูปชี่เรียไรไปสร้างวัด
สังฆการีกินพระ เป็นประติบัติ
ว่าพระสัตธรรมสิ้นคนนินทา

แต่ก่อนวัดร่มเย็นเป็นที่พึ่ง
แต่เดี๋ยวนี้ร้อนระมัดทั้งวัดวา
วัดจะดีมีหลักฐานเพราะบ้านช่วย
บ้านกับวัดผลัดกันช่วยยิ่งอวยชัย
คติเก่าเล่าเรื่องแต่เบื้องหลัง
วัดยิ่งบ้าเสนาสนะไม่ละวาง
โบสถ์วิหารการเบรียนเขียนวิจิตร
เป็นพุทธศิลป์ที่แสดงอย่างแจ่มชัด
พระกับคนสมคบกันลอบโค่น
ครั้นเผาศพเก็บอัฐจัดพิธี
เพี้ยพระจันทรนั้นสว่างกลางเดือนหก
ศีลกับธรรมนำมนุษย์สู่พุทธะ

ได้ซาบซึ่งธรรมาวาสพระศาสนา
ยิ่งเห็นผ้าเหลืองจรยิ่งร้อนใจ
บ้านจะสวดยก็เพราะวัดตติณีสัย
ถ้าชิตกันก็บรรลัยทั้งสองทาง
ทุกวันหวังอย่างไรกันได้บ้าง
บ้านกับวัดคบกันสร้างตึกบังวัด
ภาพนิมิตน้อมนำธรรมสมบัติ
ให้เคร่งครัดประกอบกรรมคุณความดี
สร้างเมรุโล้นสนองศีลพระกินผี
สังฆการีก็เพลิดเพลิดกินเงินพระ
ว่าไอ้ออกอนิจจาวิสาขะ
กระนี้จะเหลืออะไรในมนุษย์

มิถุนายน :

๒๔๗๕ รำลึก

● และแล้วเดือนมิถุนายนมาถึง
เปลี่ยนแปลงการปกครองของสมมุติ
ไอ้วันที่ ๒๔ เดือนมิถุนา
สมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็ขาดตอน
เล่นกันไปเล่นกันมานาน่าสนุก
เดี๋ยวเอาปืนออกมาจี้กันหนีไป
อยู่ว่างว่างบางที่ก็มีชบด
ยัดอำนาจเบ็ดเสร็จเผด็จการ
จะถึงครึ่งศตวรรษเข้านี้แล้ว
เพราะฝ่ายหนึ่งถือปืนยื่นขวางคา
ไอ้ประชาธิปไตยเมืองไทย
ช่างไม่มีจริงไม่ยั่งยืน

เป็นเดือนซึ่งจำได้ไม่สิ้นสุด
เขาว่าเลิศประเสริฐระคุจนิรันดร
พ.ศ. ๒๔๗๕ อนุสรณ์
มาเล่นกลอนบทประชาธิปไตย
ต่างล้มลุกคลุกคลานกันยกใหญ่
เดี๋ยวขับไล่แย่งกันจัตุรัสบาด
บ้างกำหนดปฏิวัติรัฐประหาร
สนุกสนานเสนาะสนั่นกันเรื่อยมา
ยังไม่มีวีแควเข้าที่ท่า
อีกฝ่ายหนึ่งมีปัญญาไม่มีปืน
ยังไม่เคยรู้รสความสดชื่น
เพราะว่าคนถือปืนเขาไม่ยอม

ประชาชนคนไทยที่ใจหาย
บางที่ถูกลงโทษจนโตรคตรอม
อยู่อย่างคนเขาไม่ให้คนอยู่
ใครแสดงแจ้งวจีมีปัญญา
ท่านถือปืนปกรองถูกต้องหรือ
คนถือปืนไปเป็นผีแล้วที่ร้าย
โจนคิดว่าชีวิตคนอื่นเขลา
ควรจะช่วยกันประคองด้วยสองมือ
ประชาชนคนไทยไม่ได้โง่
ราษฎรอ่อนซ้าทนกล้ากลืน
อยากเป็นใหญ่ก็ต้องให้คนเขารัก
ทุกทุกส่วนสมควรทำด้วยความจริง
ขอเชิญเด็กเชิญลงวงแม่ศรี
แล้วลากรถดึงมาด้วยพาโล

ต้องถูกคนสนตะพายเหมือนควายผอม
ถูกกันล้อมความคิดถูกปิดตา
เขาจะให้ดูต้อยอยู่อย่างหมา
หมายความว่าชีวิตอันตราย
ปืนที่ถือนั้นก็หนที่หล่นหาย
ท่านคิดว่าจะไม่ตายกระนั้นฤ
ประเทศนี้มีตัวเราเท่านั้นหรือ
ไม่ควรช่วยด้วยชื่อว่าเป็น
ที่โง่งนึ่งโง่งนึ่งคนอื่น
เพราะคนโง่เขาไม่คืนอำนาจจริง
คนเขาเลือกมาเป็นหลักทุกทุกสิ่ง
ใช้ทอดทิ้งประเด็นหลักแต่อยากโต
แต่อย่างมีโทษจริตคิดยะโส
พอโมโหก็กระทำคว่ำกระดาน

กรกฎาคม :

ลมพรรษา

● ขึ้นกรกฎาคมเริ่มลมฝน
พายุหมุนรุนแรงแจ้งอาการ
ที่เคยร้อนอ่อนใจก็คลายร้อน
เจ้างามพลอดคยอศชิววันขวัญชีวา
หมายจะบวชเป็นพระสละนาง
ออกพรรษาจะมาหมั้นแม่ขวัญเรือน
ที่กลางทุ่งกลางนาเวลานี้
ที่นาหว่านก็หว่านข้าวเป็นดาวกระจาย
เสียงรดไถไม่หยุดยั้งรับจ้างไถ
บ้างก็ใช้ควายเหล็กเล็กเล็กทำ

เวลาหกกวอนทุกถิ่นฐาน
วสันต์ผ่านไปมาแล้วหนอแก้วตา
ลมอ่อนอ่อนพัดอ้อยอ้อยค้อยค้อยกล้า
กูจะลาโฉมงามสักสามเดือน
เอาพระธรรมนำทางไปกลางเดือน
จงเป็นเพื่อนอยู่ด้วยกันจนวันตาย
เมื่อฝนมีน้ำมากเริ่มหลากหลาย
ที่นาดำกำลังคายเตรียมคราดดำ
หยุดไม่ได้เดียวไม่ทันวันยังค่ำ
เพราะไม่เข้าซอกใจเหมือนควายเนื้อ

เคยซื้อควายไถนามานมนาน
บางครั้งบควรถูกปล้นจนกินเกลือ
ครั้นซื้อหาวรดเล็กควายเหล็กไถ
ควายกินหญ้าไม่ยอมซื้อนั่นคือควาย
พอน้ำมันขึ้นราคาก็หน้ามืด
ควายยังมีลูกได้ซื้อขายกัน
ถ้าอาหรับเลิกถ่าน้ำมันหมด
ครั้นจะกลับเลี้ยงควายฝ่ายบ้านเมือง
ชะรอยกรรมทำมาแต่ปางหลัง
จะทำนาไปทำไมให้วอดควาย
ถ้าขายนาแล้วไม่รู้จะอยู่ไหน
เป็นกรรมกรร่อนเร่เมืองเทวดา
ไอ้ชีวิตชนบทเหมือนหมดห้วง
อำนาจอยู่ส่วนกลางไม่กว้างไกล
แม้จะตั้งวางแผนก็แสนเชื่อง
ว่าพัฒนาชนบทตามทศลง
พอเสร็จมาแล้วถึงวันเข้าพรรษา
ทำบุญบวชกวอดน้ำตามพื้นเพรง
สำรวจสังคมเมืองที่เรื่องรุ่ง
จิตไม่ใสใจจึงหยาบบาปซุลมุน
สิ้นเมตตาปราณีไม่มีรัก
เลี้ยงน้ำใจไว้ทานบันเมตตา
เป็นสังคมเห็นแก่ได้ไม่รักเด็ก
เพราะว่าพวกผู้ใหญ่ใจอาธรรม
การเอารัดเอาเปรียบเหยียบคนอื่น
การฉ้อราษฎ์บังหลวงผลพวงไป
พวกตัดไม้ขายป่าฆ่าประเทศ
พวกขุนศึกขุนพลคนรักเมือง

โจรลักควายรั้งควานไม่มีเหลือ
ถูกปล้นควายไปเถื่อขายเนื้อควาย
ค่อยเบาใจผูกกับตัวไม่กลัวหาย
แต่รดเล็กเหล็กทั้งหลายกินน้ำมัน
อนาคตจะไม่ยึดเสียแล้วนั้น
แต่รดเหล็กนับวันจะสิ้นเปลือง
ถึงมีรดเหล็กไถก็ไร้เครื่อง
ไม่อาจควบคุมเรื่องโจรปล้นควาย
จึงต้องนั่งชมทฤศไร้จุดหมาย
ครั้นจะขายหรือก็ให้เสียตายนา
จึงเข้ากรุงมุ่งไปตายคาบหน้า
ไปจนกว่าชีวิตนแหลกบรรลัย
จะให้ยั้งหยดยื่นอย่างไรได้
บ้านนอกไม่จำเริญถูกเมินมอง
เสมือนเป็นแผนผักขี้มีไว้ท่อง
ได้ผลดีมีทำนองเท่านั้นเอง
เหลือแต่เหล่าชาวนาที่ถือเคื่อง
บึงสุกบุญแบ่งบานแบ่งบุญ
ชีวิตฟุ้งเพื่อบ้าด้วยผ้าฝุ่น
ความทารุณจึงปรากฏไม่ลดตรา
จึงจะผลาญหาญหักกันนักหนา
ไม่ชอบใจก็ไล่ฆ่าเป็นสามัญ
หนูน้อยน้อยตัวเล็กเด็กถูกห้ำหั่น
ต่างบิบบิ้นใจเล็กเด็กเด็กเด็กไท
แล้วยกย่องเหยียบย่ำว่ายิ่งใหญ่
แต่กลับได้เหรียญตราค่าควรเมือง
กลับพิเศษอภิสิทธิ์คิดเรื่องเขื่อง
ต่างรอยไม่รู้เรื่องไปทั้งนั้น

คนดีที่มีธรรมบำเพ็ญพรต
ผู้มากมีวิชาสารพัน
ข้าราชการจวนจวนคนสุจริต
แล้วจะหนีหรือจะให้เด็กไทยเดิน
ตัวอย่างเลวเหลวแหลกแปลกแปลกเรื่อง
ล้วนแต่ขาดคุณธรรมประจำใจ
ไอ้พรรษานาครีเข้าพรรษา
แล้วจะเข้าพรรษาไปทำไมมนุษย์

กลับถูกกคก้ากับชีพคัฒขัน
ถูกลงทัณขัซัฒขวางทางเจริณ
ไม่มีใครเคยคิดจะสรรเสริญ
เพื่อสร้างความจำเริญสังคมไท
ถือเป็นเครื่องกำหนดว่ายศใหญ่
ปากก็อวดอ้างไปว่าเมืองพุทธ
คนมีธรรมถูกฆ่าไม่สิ้นสุค
เข้าก็ตายไม่เข้าก็ซุดหลุมเตรียมตาย

สิงหาคม :

แข่งกันมีชีวิต

● เข้าถึงสิงหาคมไม่สมหวัง
ทุกเข้าเย็นเห็นวิ่งุ่นหญิงชาย
เพื่อจะไปทำงานการอาชีพ
ล้วนรู้สึกอึดอัดทุกทุก
ต้องอึดอัดยึดเยียดเบียดเสียดขบ
มีที่ว่างแย่งกันนั่งไม่รั้งรอ
พวกผู้ชายหมายนั่งซิดข้างใน
ผู้หญิง-เด็ก-คนชรา-สารพัน
บางครั้งคนขับรถก็โหดร้าย
ผู้โดยสารล้มคว่ำคะมำไกล
นักเรียนเด็กเล็กเด็กยืนไม่ขึ้นแข็ง
ยั้งหน้าฝนถนนลื่นต้องผืนทน
แสนอนาถราษฎรนครหลวง
พอดตกเย็นชีวิตรอดไม่รอดควาย
ยมบาลคือบรรดาสารถี
คอยเฉียวโฉบเอาวิญญาณสังฆารพัง

เรื่องของสังคมกรุงยุงชิบหาย
ตะเกียกตะกายกล่ากลืนขึ้นรถเมล์
ต่างก็รีบเร่งอย่างไม่ห่างเห
เพราะรถเร็วรีบได้ไม่เพียงพอ
ยืนตัวลึบหนีบหลบเมื่อยวบข้อ
ไม่เหลือหลอจิดเอื้อเผื่อแผ่กัน
ทำเมินไม่เห็นคนอื่นยืนขาถัน
ใครนั่งก่อนก็สวรรค์คนนั้นไป
เมื่อจอดป้ายเบรคก็กฉีกฉีกไส
คนขับรถเร่งใจได้แก่ลั้งคน
ไม่ทานแรงคบบันไดไปถนน
ลื่นไถลหัวไปชนรถยนต์ตาย
เหมือนตกหัวโลกันต์เป็นมันหมาย
พอเข้าขึ้นก็คล้ายคล้ายตายอีกครั้ง
ทั้งรถเมล์รถแท็กซี่รถเก๋งนั่ง
กลางถนนแม้กระทั่งทางม้าลาย

ครั้นเย็นย่ำสุริยสนธยา
ก็ถูกโจรปล้นเรือนไม่เคยอนคลาย
จะคิดหวังว่าอะไรเล่าในโลก
ชาติยังถูกปล้นยับไปกับมือ

ถึงเคหาคิดว่าแสนสบายหลาย
ต้องเลี้ยงตายกันทุกคืนขึ้นสะคือ
จะไม่โคกเศร้าวสรัยคอยยึดถือ
แล้วคนหรือจะหลีกพ้นโจรแผ่นดิน

กันยายน :

สำคัญที่กองทัพ

● กันยายนฝนหนาไม่ราด
น้ำทะเลหนุนมาให้ทำกิน
อันเดือนนี้สิ้นปีงบประมาณ
เงินที่ใช้ไม่หมดกำหนดมา
เก็บเอาไว้ไม่ได้ไม่ถูกต้อง
ทำอย่างนี้ไม่ได้ไม่เจริญ
โอกาสหน้าถ้าจะของงบประมาณ
เพราะฉะนั้นเดือนนี้ถ้ามีสตังค์
ที่กล่าวขวัญกันมากในเดือนนี้
หนึ่งตำรวจสามเหล่าทัพต้องจับตา
เกษียณอายุราชการกันเดือนนี้
โดยเฉพาะอธิบดีตำรวจไท
เรื่องของทัพอื่นอื่นไม่ตื่นตระหนก
ใครเขยื้อนใครขยายใครแม่ทัพ
ใครจะใหญ่ใครจะอยู่ใครจะย้าย
มันหมายถึงใครจะปฏิบัติ
ยอมเป็นเรื่องเฟื่องฟูในกรุงศรี
ใครมีพรรคพวกมากลากกันไป
ธุรกิจการค้าหยุดชะงัก
นักการเมืองทั้งหลายเตรียมไหว้ครู

น้ำก็ท่วมท่วมทั่วทุกที่ถิ่น
กรุงเทพฯ จมกระแสน้ำท่วมมอมา
ราชการชุลมุนวุ่นเป็นบ้า
จะต้องหาคนใช้ให้หมดเงิน
แสดงว่าบกร่องงานผิดผิน
งานไม่เดินเพราะว่าเงินยังคืนคลัง
ที่จะผ่านสะดวกหนันั้นนอย่ำหวัง
ต้องสร้างตั้งแผนงานผลาญเงินตรา
เป็นเรื่องลืออำนาจจากกล้า
ใครจะไปใครจะมาพวกของใคร
ต้องโยกย้ายหน้าที่กันครั้งใหญ่
และผู้บัญชาการในแต่ละทัพ
สำคัญที่ทัพบกใครชัย
ใครจะดับใครจะตั้งใครพลังพลัด
ใครจะตายใครจะตกใครถูกตัด
ใครจะรัฐประหารรุกรานใคร
ช่วยให้มีเกมส์การพนันใหม่
พวกใครใหญ่ขึ้นมาก็นำดู
การลงทุนที่ต้องพักกันสักครู่
เพราะไม่รู้ตื่นร้ายหรือปลายนตี

หนังสือพิมพ์พิมพ์ข่าวเข้าสืบเสาะ
ถ้าเกิดปฏิวัติกันในวันนี้

แย่งกันเจาะข่าวลับทัพทั้งสิ้น
ชวยทุกทีก็คือหนังสือพิมพ์

ตุลาคม :

อาถรรพณ์

● โอ้ว่าเดือนตุลาคมขุมขึ้น
ภาพเก่าเก่าพร่าวพร้อยฝังรอยพิมพ์
เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม
มือเปล่าเปล่าเป็นเป้าปืนสหรัฐ
แล้วก็เกิดเหตุการณ์มันต้องเกิด
เจ้าขุนทองต้องตายในกองญาติ
เผด็จการผ่านไปแล้วผ่านมา
เกิดเหตุการณ์เช่นฆ่ามหาชน
เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเนินศพ
มหากาพย์กอลอนกล่าวเมื่อคราวเกณฑ์
● ว่า ครานั้น แม่น้ำเจ้าพระยา
สงบเงียบเยียบเย็นทุกล้าคลอง
ต้นมะขามสนามหลวงแสนสลด
ถอนสะอื้นยั้งงเป็นวงไป
ดอกจำปีถูกปืนจนป่นปี้
ดอกต้นทมจมหายกับสายธาร
เสียงสะล้อซอชิงถึงชะงัก
กลองตะลุงถูกทำลายกลายเป็นดิน
ทุ่งพระเมรุหมกเหม็นเหมือนหมาเนา
แล้วกระจายไปทั่วทั้งธานี
นึกถึงขุนแผนแสนสะท้าน
น้ำจิตใสน้ำใจสู้ถูกผู้ชาย

เงาปลายปืนทอดแห่งคอยแทงทิม
ไร้สนิมนิมสนิทิตมนี้
วันระดมราษฎรแน่นชนค
เพื่อเรียกร้องให้จักรัฐธรรมนูญ
ปีนระเบิดใส่มนุษย์จนทรุดสูญ
เพราะเกิดทุนศักดิ์ศรีเสรีชน
กระทั่งถึง ๒ ตุลาคมอีกหน
ฆ่าแล้วเผากลางถนนทั้งพระเมรุ
เมื่อพระลบร้อนแรงดังแสงเสน
กุพากเพียรเขียนเป็นเสภากรอง
เรือแพนาวาไม่ขึ้นล่อง
คลื่นคนองก็มานิ่งด้วยน้อยใจ
ทุกทุกต้นระโยหยดเหมือนร่ำไห้
กิ่งใบหักเปราะถูกเราระวาน
จามจุรีถูกมีคมมาสังหาร
ทั้งต้นตาลใบของหล่นกองดิน
แคนหักย่อยยับกับก้อนหิน
ปีพาทย์พินาคลิ้นลงคราวนี้
กลิ้งคลั่งคลุกเคล้ากับกลิ้งชี
โอ้-กระไรเหมือนบุรีหัวใจร้าย
ห้าวหาญรบศึกทั้งเหล่าหลาย
กล้าตายแต่ไม่ปล้นคนกันเอง

ไอ้เสมาขุนศึกพิลึกลั่น
ถูกผู้ชายลายมือคือนักเลง
นิกระไรใครหนอจะนั่งได้
อยุธยายังไม่ฆ่าประชาชน
จะกล่าวถึงหนุ่มหน้าและสาวศรี
จะหวังใครไหนเล่าในโลกา
ต่างมองตาตาข้าต่างร่ำไห้
มองแผ่นดินนามประเทืองว่าเมืองทอง
ครั้นหลับตาแต่ว่าตายเห็นภาพ
เหมือนทหารบรรพบุรุษอยุธยา
บ้างก็ถูกแหลนหลาวถูกเกาทัณฑ์
บ้างก็ถูกตีขนาบด้วยดาบคม
บ้างก็ถูกเชือกมัดที่ต้นคอ
บ้างก็ถูกทมิโยนี้ด้วยผีพราย
บ้างก็ถูกลูกกระสุนจนพรุนพร้อย
บ้างก็ถูกเผาทั้งเป็นเหมือนเล่นกล
ไม่เคยเห็นก็มาเห็นแล้วเช่นนี้
เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
เสียเพื่อนเหมือนร้าวมรกต
จะต่อแก้วเจียรไนใครใครเลย
เมื่อโลกแล้งเคยได้น้ำใจเพื่อน
มองฟ้าฟ้าก็มีแต่สีแดง
เคยอยู่ใกล้ได้กลิ่นน้ำใจมิตร
ใครเล่าจะเข้าใจในประเด็น
อายุคืนกลิ้งโคลนทุกหนแห่ง
กระทั่งเราเอาทรายก่อเจดีย์
เมื่อปีกลายทำยวัดจัตงานบวช
สงกรานต์ก่อนตอนนั่งบูบั้งไฟ

ถูกหมูชั้นหมูพระยามาข่มเหง
ไม่เช่นฆ่ากันเองให้อายคน
ฆ่ากันเองเหมือนฆ่าไก่กลางถนน
ไอ้-อับจนแล้วหรือนี้เจ้าพระยา
บัดนี้คูอนาถวาสนา
ได้พึ่งพาฝากผีเพื่อนพี่น้อง
บ้างเลือดไหลวันทศสยดสยของ
ได้แต่มองแล้วต้องหลบต้องหลบตา
เพื่อนทั้งหลายเลือดอาบกันพร้อมหน้า
ถูกพม่ากองโจรบด้นสะคม
บ้างก็ถูกพวกมันเอาหินถล่ม
บ้างหกล้มแล้วจึงถูกสั่นตีนตาย
บ้างก็ถูกตีต่อจนคอหาย
บ้างถูกเหยียบลงกับสายกระแสนล
บ้างถูกร้อยเชือกลากไปกลางถนน
แต่จริงจริงเผาคนทั้งเป็นเป็น
ไม่เคยมีก็มามีให้มองเห็น
เหลือล้าเคียดใจจริงจริงหัวอกเอย
ลมหายใจเหมือนจะหมดเสียแล้วเอ๋ย
ชีวิตนี้มีเคยจะแห้งแล้ง
ต่อไปนี้โลกเหมือนจะเหือดแห้ง
ไม่มีเมฆฝนแผงมาให้เย็น
หอมสนธิสีขาวที่เคยเห็น
ว่าเราเป็นคนรักแม่ธรณี
ฝุ่นดินสีแดงทุกถิ่นที่
ได้ร่วมกันสามัคคีทุกครั้งไป
เราวอนนั่งฟังสวดยังจำได้
เพื่อนยังให้สายขวัญป็นข้อมือ

ไอ้-กุศลมลบุญนี่หนึ่นำ
อนิจจาบ้านเมืองเคยเลื่องลือ
แล้วโฉนโยทำฉะนี้เล่า
นี่ฆ่ากันให้ประจักษ์เหมือนผักปลา
ปีก่อนทำศพเจ้าขุนทอง
เพื่อนยังร่วมกรวดน้ำทำบุญไป
ครั้นปีนี้เป็นปีเจ้าการะเกด
เถาะภูจะกรวดน้ำให้เนืองนอง
ครานั้นขวัญเฉยขวัญมา
ยี่ดอทยกหน้าอย่างซาชิน
โจนลงกลางขานร้านดอกไม้
ตั้งสัตย์ระมัดระวังแล้วนั่งนับ
ขยับขลุ่ยไม้ไผ่มาโล่ลม
แล้วผิวเพลงใบไม้ให้ชีวิต
ว่าโลกนี้มีมาช้านานนัก
อย่ากำสรดหดเหี่ยวให้เปลี่ยวแต่
เก็บความข้าน้ำใจเอาไว้ก่อน
เมื่อยามเหงาเอามาดมมาชมเชย
อันหนทางกว้างไกลไปข้างหน้า
อดีตที่ผ่านมาอย่าอาวรณ์
จงเจ็บจำไปให้ถึงปรโลก
มองข้างหน้าฟ้าเปิดดูเพริศแพรว
ไม่ถึงตายคงไม่วายชีวาความ
ถึงที่ตายก็ต้องวายชีวาวัน
ว่าพลางทางหยุดเพลงขลุ่ย
ปลื้มไมตรีที่มิเท่านี้เอง

ให้ล้มตายหายกว่ากระนี้หรือ
ว่านี่คือเมืองพุทธเมตตา
แสนเศร้าเมืองพระพุทธรศาสนา
แล้วจะอยู่ดูหน้ากันอย่างไร
บรรดาญาติพี่น้องร่วมร้องไห้
อุทิศส่วนกุศลให้เจ้าขุนทอง
เจ้าตายอย่างน่าทุเรศยศสยของ
ทั้งขุนทองการะเกดให้เกลื่อนดิน
ขวัญมาเช็ดน้ำตาไปทั้งสิ้น
ภูจะกินความซ้าระยำยับ
ที่เพื่อนเกลอปลุกไว้ดูงามสรรพ
เห็นยังอยู่ครบสำหรับดอกไม้มีทร
วางนิ้วเหมาะสมแสนสนิท
ลอยลมไปทุกทิศไม่ท้อแท้
ต่างล้มตายไม่รู้จักเท่าไรแน่
อย่าท้อแท้ทอดอาลัยไปนักเลย
เก็บไว้เป็นเพื่อนนอนเคียงเชย
เอาไว้เตือนใจเฉยว่าอย่าร้อน
ต้องสำรวจตรวจตรากันเสียก่อน
แต่ใส่ใจเอาไว้สอนสำนึกแนว
เก็บรอยโศกไว้ให้สิ้นทุกถิ่นแถว
ไม่คลาดแคล้วคงต้องถึงสักหนึ่งวัน
ใครพิฆาตเช่นฆ่าไม่อาสัญ
ใครไม่ทันคิดร้ายก็ตายเอง
แล้วพุดคุยกับดอกไม้ด้วยใจเปล่ง
จึงจบเพลงเสภากราบลาเฉย

พฤตจิกายน :

กฐินท้าว กระทบถ้อย

● บรรลุพฤตจิกายนคนทั้งหลาย
เตรียมเสื้อผ้าอาภรณ์ซึ่งก่อนเคย
ฝนค่อยห่างจางหายไปจากหวาด
ที่กลางทุ่งลมกล้ามาแต่เยิง
ครั้นกลางเดือนสิบเอ็ดเสร็จพรรษา
สำหรับสงฆ์ที่จะต้องครองวัดไป
พระจะลี้กเตรียมกันหลังพรรษา
ธรรมเนียมเก่าเล่ามาแต่ธานีทร์
กำหนดตั้งเอาไว้กลางเดือนสิบเอ็ด
เป็นเวลาเดือนหนึ่งพึงจับจง
ทุกวันนี้มีสิ่งสนับสนุน
ทอดกฐินพร้อมกับจัดทศนา
สิบปुरुษพุทธรศานิกชน
ทั้งหลวงทั้งราษฎร์รัฐจักรไป
ฎีกาออกบอกบุญบ้างชายบัตร์
ยิ่งวันหยุดราชการใจสิ้นริว
ออกจากกรุงเดินทางกันกลางดึก
ที่ห้วงบุญบางรายก็ได้กรรม
ที่รอดตายได้ทอดกฐินเสร็จ
กฐินท้าววิ่งงูเวียนกันเปลี่ยพลาง
ที่รักกันลั่นเบรียงก็เลี้ยงหลบ
ด้วยฤทธิ์เล่ห์เสนาหาเชื้อราคะ
แท้ที่จริงกฐินท้าวไรเซ่ชั่วร้าย
หนึ่งบำรุงศาสนาตามบนี้ว
สองกระจายเงินตรามาชนบท
สามก็ได้เดินทางสร้างโลกทัศน์

เหล่าหญิงชายขึ้นชู้ไม่อยู่เฉย
ได้เปิดเผยอศกกันงานรื่นเริง
ลมค่อยเย็นเป็นหนาวเข้ามาถึง
พัดเอาเพลิงเย็นยิ่งต้องผิงไฟ
ทางบ้านป่าตักบาตรข้าวสารใส่
จนปีหน้าพรรษาใหม่ได้หุงกิน
เมื่อแห่ผ้าเสร็จงานกรานกฐิน
สุโขทัยถวายสินกฐินทอง
ให้แล้วเสร็จกันเมื่อเพ็ญเดือนสิบสอง
ให้สอศคล้องชนบเก่าตามเล่ามา
ฤดูบุญบ้านนอกออกพรรษา
ได้ศึกษาท่องเทียวประเทศไท
ทั้งรวยจนยากมีผู้ดีไพร่
ทั้งรถเล็กรถใหญ่ ึงจับท้าว
ทุกวันนี้สันทัดจัดกันทั่ว
ต่างนัดหมายไปท้าวกรฐินธรรม
เมื่อนึกนึกแล้วบางครั้งก็นั่งฆ่า
เพราะทางไกลรถไปคว่ำเสียกลางทาง
ก็นั่งเหน็ดเหนื่อยนอนเอาตอสน่าง
พนมมือหลับกลางพิธิพระ
ไปนอนชบเสวนาวิสาสะ
ทำเอาพระเตือคร้อนจิวรบลิว
มีความหมายมีประโยชน์อย่าโกรธกริ้ว
ให้เพริศพลิวหนุ่มสาวเข้าถึงวัด
พอช่วยลดเศรษฐูกิจที่ติดขัด
ไม่ติดขัดติดขัดสังคมกรุง

ส่วนข้อเสียก็คือทรัพย์สินที่จับจ่าย
ไม่ประหยัดคือสูญฟุ่มเฟือย
ที่ประมาณพลาดพลั้งตามสิ่งเกิด
เป็นข้อเสียยิ่งใหญ่ตายทั้งตัว
เสถียรรัฐจักรเยียบให้เฉียบขาด
แล้วสร้างสัญลักษณ์ใหม่ให้งามด
สังคมขาดโรงเรียนแหล่งเขียนอ่าน
เครื่องมือแพทย์ที่สามารถก็ขาดครัน
ครันเสร็จงานกรานกฐินสิ้นฉลอง
ตามธรรมเนียมโบราณเมื่อพันปี
เรื่องของการกตัญญูรู้คุณน้ำ
เดือนสิบสองน้ำทรงโพลงโพลม
ครันเบื่องปลาดกลายเป็นกระทงน้อย
จับใบตองรองแฉล้มแจ่มจำรูญ
ทุกวันนี้มีลดยกระทงเล่น
แถมยังถูกถ้อยกระทงทำประจำมา
บ้างลดยเรือร้องเพลงบรรเลงเล่น
ลดยกระทงลงแม่น้ำตามสบาย
น่าจะช่วยกันกระจายความหมายด้วย
เป็นเส้นทางขนส่งลงอ่าวไทย
แหล่งน้ำเป็นความเย็นในยามร้อน
ในวาริเป็นที่อยู่กึ่งปูปลา
แต่มนุษย์โหดร้ายทำลายน้ำ
ทั้งป่าไม้ให้น้ำก็ขำรุค
ควรนิยามความหมายอย่าให้หลง
แต่พูดไปใจก็เมื่อยก็เหนื่อยแรงแง
ความรักชาติได้ถูกกลุ่มผูกขาด
เพราะพวกเขารักชาติกันชาติใจ

เพราะใช้สอยมากมายก็ยอมยุ่ง
พอจำเป็นเข้าก็ยุ่งในครอบครัว
อุบัติเหตุรดคว่ำคะมำมั่ว
ยิ่งน่ากลัวเพราะสุดท้ายตายทั้งรถ
ใครประมาณที่ใช้ถนนโค่นจับหมด
เอาสาระที่ปรากฏในปีปัจจุบัน
ขาดสถานอนามัยกลางไพรสันต์
ควรช่วยกันทอดกฐินทั้งสิ้นนี้
วันกลางเดือนสิบสองศศิศรี
เรียกพิชิตชุตแล้วลอยโคม
ซึ่งเปี่ยมฝั่งเป็นประจำเมื่อเพ็ญโสม
การเกษตรไม่เสื่อมโทรมแสนสมบูรณ์
คงรูปรอยเรื่องของน้ำไม่ทรมานสูญ
เอาเทียนทูนเทิดแม่พระคงคา
แต่ไม่เน้นความหมายให้คุณค่า
ด้วยการฆ่าแม่น้ำให้เน่าตาย
มองเขม้นพระจันทร์ทราหาคระต่าย
แต่ไม่รู้ความหมายลอยทำไม
ว่าน้ำช่วยชาวนาและชาวไร่
เป็นพลังงานใหญ่สร้างไฟฟ้า
ที่ฟ้านักพักผ่อนให้หายบ้า
คือแหล่งอาหารใหญ่ให้มนุษย์
ยอดระยำอับริย์ถ้อยที่สุด
มันโค่นชุตเผาพจนแห้งแล้ง
ลดยกระทงระลึกรู้ด้านความแห้ง
ยิ่งแสดงความเห็นยิ่งเป็นภัย
คนอื่นอยากรักชาติบ้างไม่ได้
รักด้วยกรรมผลบุญไม่จนป่าร้าง

เขารู้จักรักแท้คือแร่ธาตุ
ช่างสขขึ้นยืนยึดไม่จีตจาง
ขอให้มิชีวิตไม่ผิดหวัง
ทรัพย์สินในดินสินในน้ำโกยตามใจ

ลักลอบขายให้ตลาดชาติข้างข้าง
กุศลสร้างเป็นเศษฐีทุกปีไป
จงสมตั้งเจตนาที่ปราศรัย
การผูกขาดรักชาติไทยอมได้ดี

ธันวาคม :

รสนิยมสูง รายได้ต่ำ

● จนคล้ายเคล็ดเดือนสุดท้ายธันวาคม
แต่ล้วนเหล่าสาวสำอางนางสตรี
ไม่มีสิทธิ์แต่งหน้าทาน้ำมัน
ต้องได้ลมมงานทั้งวันคืน
กลางวันแดดเผาจนข้าวสุก
เมื่อเช้าหนักอ่อนระเนนเอนล้มรวง
เตรียมยุ่งฉางถางถางวันนวดข้าว
ต้องขายข้าวขาดลานไปนานแล้ว
เก็บไว้บ้างอย่างละนิดเอาติดบ้าน
ไม่มีสิทธิ์คิดรวยด้วยมีดมน
ฉะนั้นใครไม่ต้องเตรียมของขวัญ
ถ้าโชคดีมีบุญหนุนอำนาจ
ไม่รู้จักดอกชีวิตคริสต์มาส
รู้จักแต่วิสาขะบูรณมี
สังคมเขื่องเมืองกรุงคูดงเหียง
เพื่อส่งท้ายปีเก่ามาให้คลาน
ที่มั่งมีก็เดินทางไปต่างประเทศ
มีช่องทางจะได้ช่วยรวยกำไร
ไอ้คนรวยที่ยังรวยอำนาจโชค
อยากเป็นนกออยู่บนฟ้าบินพาเพลิน

ฤดูลมหนาวมุ่งคลุมกรุงศรี
อดเคี้ยวลิโสภาเอาหน้ากัน
จึงผิวพรรณแตกพร้อยเป็นรอยผื่น
รอวันขึ้นถือเคียวไปเกี่ยวรวง
เหลืออวามงามสนุกเป็นช่วงช่วง
ต้องนาบข้าวเหล่าทั้งปวงไว้เป็นแนว
บ้างก็หนาวหนึ่สิ้นคืนแหม่ว
ถึงเกี่ยวได้ต้องจ่ายแถวโรงสีกล
แลกข้าวสารกินอยู่เป็นนุสนธิ
ไม่เห็นหนทางทำให้ร่ำรวย
จะให้ใครที่ไหนกันมาช่วย
เพียงรัฐช่วยประกันข้าวก็เอาดี
มันสำคัญกันขนาดข้างไหนนี้
ซึ่งพระศรีศากยะปริณิพพาน
เตรียมรินเรียงความสุขสนุกสนาน
บ้างเดินทางไปสถานท่องเที่ยวไท
เพื่อสังเกตธุรกิจชนิดใหม่
เงินที่ได้ก็มาล่อมาต่อเงิน
คนยิ่งจนยิ่งบักโกรกงกเงิน
เสียกบั้งเอิญเกิดกล้ามาเป็นคน

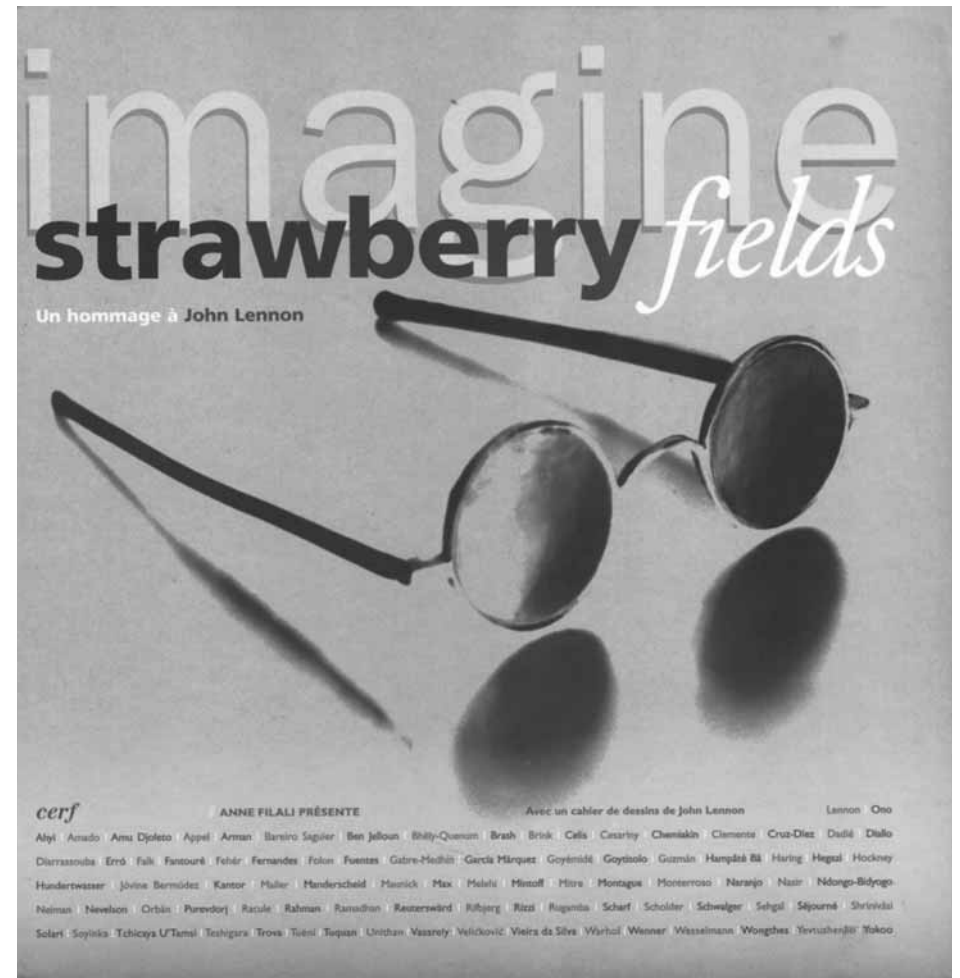
แถลงเรื่อง บทส่งท้าย

● ลั่นคำเร่จเร่จทวาทศมาส
ใช้พิมพ์ตัดตัดพิมพ์พิมพ์พิมพ์
วันที่ ๕ มีนาคม ลมชื่อฉาว
เกิดปัญหาสาหัสรัฐบาล
หนังสือพิมพ์พากันหยุดเหมือนหลุดพ้น
ความรับผิดชอบเห็นได้เด่นชัด
เสรีนิราศสำคัญวันนักข่าว
เพียงพิมพ์ขายใช้หนี้ที่ยืมไป

เรียกนิราศ ๑๒ เดือนเป็นกลอนคั้น
ชี้เกยจเขียนเพราะเป็นคนชี้ราคา
ตรงกับ วันนักข่าว ที่กล่าวขาน
กิจสังคมกลับบ้านหยุดงานรัฐ
ทอดทิ้งคนอ่านให้ร้อนใจจัด
เป็นเครื่องวัดวงการข่าวสารไท
ไม่ยืดยาวไม่เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่
ไม่สนใจแอบอ้างอย่างอื่นเลย

๕ มีนาคม ๒๕๒๔-พฤหัสบดี
สำนักศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร

ภาพยนตร์เรื่องนี้ เขียนไว้ก่อนสหภาพโซเวียตแตกสลาย แล้วเคยไปอ่านต่อที่ประชุมแห่งหนึ่งในกรุงกัวดาลิมเปอร์ มาเลเซีย จากนั้นมีผู้ขอไปแปลเพื่อพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้ - *Imagine Strawberry Fields* - แต่ตอนนั้นไม่รู้ว่าเป็นหนังสือเกี่ยวกับอะไร? ต่อมาค้นฉบับภาษาไทยก็หายไป แล้วหาไม่พบจนบัดนี้ เพราะไม่เคยคิดเก็บรักษาสิ่งใดที่เป็นของตัวเองเลย

(Anne Filali, *Imagine Strawberry Fields*, Saint-Amand : CLERC S.A., 2000)

suchit wongthes

Poète connu en Thaïlande également pour ses travaux scientifiques (il est titulaire d'une licence d'archéologie) et comme journaliste, Suchit Wongthes est né en 1945. Il a participé à de nombreux chantiers de fouilles en Thaïlande, à ce titre il a collaboré à la revue d'archéologie de l'université de Bangkok, avant d'être le rédacteur en chef du mensuel *Art et culture*. Suchit Wongthes a travaillé dans plusieurs journaux et dirigé des maisons d'édition. Enseignant à l'université, il a été nommé conseiller pour les arts libéraux et la sociologie au Comité national des fonctionnaires civils de Thaïlande.

Bibliographie sélective
(non disponible en français) :
« Les Poèmes du paysan » (1965),
« Les Chants du paysan » (1966),
« Le Jeune Homme fatigué des manuels » (1969),
« Quand on se retourne, on se cogne » (1970), « Made in USA » (1973),
« Ode adressée au Premier ministre » (1976), « L'Épopée du serf » (1982),
« L'Épopée du dictateur » (1983),
« L'Épopée à la gloire du monarque » (1987), « Chinetoques mêlés de Laos » (1987).

thaïlande

LA TERRE DE L'AURORE, L'AIGLE ET L'OURS BLANC

Oh ! terre de l'Aurore, telle la flamme d'une lampe d'or
Se levant aux confins du monde, sur l'écume des océans,
éclairant l'univers,
Tu brilles jusqu'à l'Aigle, jusqu'à l'Ours blanc, sur toutes les nations !
Ne demeure dans les ténèbres obscures que le midi de la terre
de l'Aurore !

Des nuées échappées du couchant sont venues le troubler
Et, roulant, de leurs voiles ont tout recouvert, assombrissant
les cieux.
Les Khmers, les Laos, les Vietnamiens sont partis, en désordre,
vers la jungle,
Et pour les cieux birmans et môns, ils n'ont plus, semble-t-il,
la gloire de l'Aurore.

Oh ! terre de l'Aurore, toi, semblable à la flamme illuminant
le monde,
À l'Aurore tu envoies les rayons du soleil illuminer l'Europe,
Tu les envoies jusqu'à la Maison-Blanche, jusqu'à la croissante
Étoile rouge,
Mais les sombres nuages continuent d'enfermer le midi
dans les ténèbres.

Il ne voit point les rais d'or qui dardent sur la terre,
Les voies sont incertaines au milieu des dangers.
Fauves et animaux sauvages hurlent, rugissant de fureur,
Fureur de guerre et de mort, assiégeant le midi de la terre
de l'Aurore.

Pauvre midi de la terre de l'Aurore, lorsque la flamme s'est affaiblie,
Voici déjà longtemps, quand l'Europe vint en conquérante,
Conquérant le double océan, dévorant richesses, or et argent,
Répandant son poison et poussant le frère contre son frère,

Poussant tribus, peuples, familles et vies les uns contre les autres,
Poussant l'Histoire et les cultures les unes contre les autres ;
Mais les cœurs n'ont pu être séparés, aussi a-t-elle utilisé la force...
C'est ce que doit subir le midi de la terre de l'Aurore depuis plus
d'un siècle.

Oh ! terre de l'Aurore, semblable à la fleur épanouie
Dont la fragrance ne disparaît pas et parvient à l'Aigle comme
à l'Ours blanc,
Tu n'as plus la flamme de la lampe d'or, au firmament
il n'est plus d'étoiles,
Et ton midi, terre d'Aurore, attire les convoitises de l'Aigle
comme de l'Ours blanc !

Chacun de ces deux fauves, à son tour, vient respirer son parfum,
Chacun, à son tour, vient détruire son sol, à son tour prendre
sa pâture,
À son tour, vient donner le ton, à son tour, jeter la discorde.
Le midi de la terre de l'Aurore n'est guère aguerri
et se laisse égarer.

Les foyers sont détruits, et les peuples ne connaissent que ravages,
Ce sont de frêles barques, emportées sans retour par les courants
tourbillonnants,
Certaines disparaissent au tréfonds des flots, d'autres plongent
dans l'océan agité,
Emportés, roulés, noyés... Quelle pitié !

La maison du voisin semble à des lieues de là, impossible
de s'y rendre :
S'il y a eu un chemin, un mur le barre désormais,
Les fusils attendent de tirer, des mines attendent d'exploser...
On voudrait voir un frère et l'on meurt de peur, on semble
si éloignés...

Il n'est point de paix; il n'est que malheur et deuil :
La nuit, on ravale ses larmes et cherche les étoiles,
Espérant qu'amis et parents, en quête eux aussi des astres,
Se retrouveront au milieu du chemin où ils cherchent
une juste paix,

Où ils cherchent un bonheur pacifique pour chaque jungle
et chaque grotte,
Pour que dans chaque regard on voie le reflet de l'astre des nuits
Éclairant brillamment la terre de l'Aurore, telle une lampe
scintillante,
Chassant le mal volant au-dessus du midi de la terre de l'Aurore...

Consolons cette terre, qu'elle soit libre dans ses moindres recoins,
Sans aucune discorde, et que la non-violence l'habite.
Que ces deux fauves, l'Aigle et l'Ours blanc, retournent à leurs
forêts :
Chacun soit maître chez lui, et qu'on ne se fasse pas de mal !

